

การจัดประชุมกลุ่มย่อย
ระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครั้งที่ 4
วันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2562
ณ ห้องประชุมราชา 1 อาคาร 2 ชั้น 11
โรงแรมปรี๊นท์พาเลซ กรุงเทพมหานคร

S

Strategic

E

Environmental

A

Assessment

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1

เพื่อรวบรวมผลการศึกษา SEA จากแหล่งต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเป็นกรณีตัวอย่างและประสบการณ์เรียนรู้กระบวนการและแนวทางปฏิบัติของ SEA และจัดทำแหล่งข้อมูลตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับ SEA ทั้งมิติด้าน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี

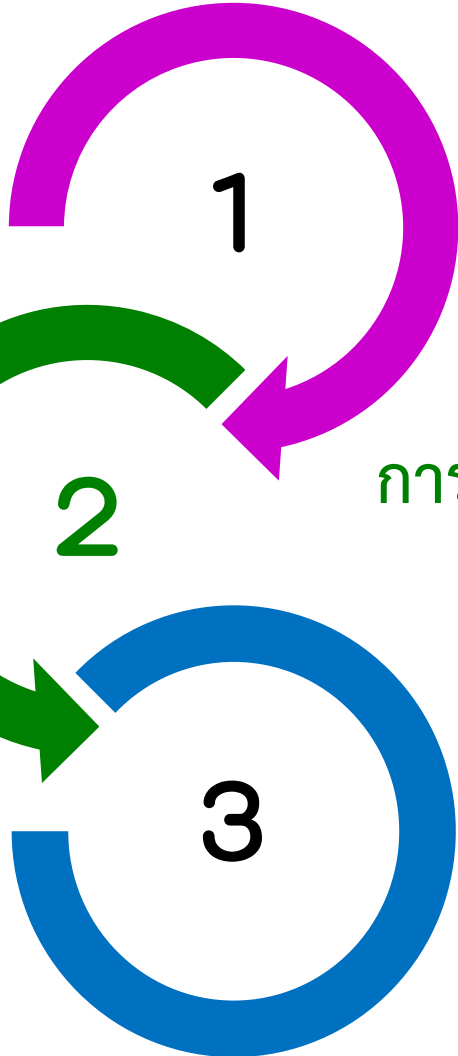
2

เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ SEA ให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

3

เพื่อปรับปรุงและพัฒนาข้อเสนอการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของประเทศให้มีความเหมาะสม

กิจกรรมของโครงการ

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น
จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 ครั้ง

การฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ
จำนวน 6 ครั้ง

การสัมมนาระดมความคิดเห็น
เรื่อง การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับ
ยุทธศาสตร์ (SEA) จำนวน 2 ครั้ง

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ครั้งที่

วันดำเนินการจัดกิจกรรม

วัตถุประสงค์

ผลลัพธ์

1

วันอังคารที่ 7 พฤษภาคม
พ.ศ. 2562 ที่ผ่านมา

เพื่อรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดทำ
หลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาการด้านการประเมิน
สิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

หลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาการด้าน
การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับ
ยุทธศาสตร์ (SEA)

2

วันพฤหัสบดีที่ 6 มิถุนายน
พ.ศ. 2562 ที่ผ่านมา

เพื่อรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการจัดทำ
หลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาการด้านการประเมิน
สิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ที่ปรับปรุงแล้ว

3

วันศุกร์ที่ 2 สิงหาคม
พ.ศ. 2562

เพื่อรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
ข้อเสนอการจัดทำ SEA (รวมร่างระเบียบสำนัก
นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับ
ยุทธศาสตร์ พ.ศ. ...) และร่างแนวทาง (Guideline) การ
ประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

แนวทางการจัดทำ SEA (รวมร่าง
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการ
ประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
พ.ศ. ...) และร่างแนวทาง (Guideline)
การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับ
ยุทธศาสตร์ ที่ปรับปรุงแล้ว

4

วันอังคารที่ 3 กันยายน
พ.ศ. 2562

เพื่อรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการปรับปรุง
ข้อเสนอการจัดทำ SEA (รวมร่างระเบียบสำนัก
นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับ
ยุทธศาสตร์ พ.ศ. ...) และร่างแนวทาง (Guideline) การ
ประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ที่ปรับปรุง

จัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ

วัตถุประสงค์ :

- เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดของแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ที่ถูกต้อง
- เพื่อทดลอง พัฒนาทักษะและความสามารถในการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

ระยะเวลาการจัดกิจกรรม :

ระยะเวลาการฝึกอบรม 5 วัน/ครั้ง จำนวน 150 คน/ครั้งโดยแบ่งจำนวนการจัดฝึกอบรมออกตามภูมิภาคต่างๆ ทั้งหมด 5 ภูมิภาคประกอบด้วย

1	2	3	4	5	6
ภาคกลาง (พระนครศรีอยุธยา) วันที่ 8-12 กรกฎาคม พ.ศ. 2562	กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล (กรุงเทพฯ) วันที่ 24-26, 30-31 กรกฎาคม พ.ศ. 2562	ภาคตะวันออก เฉิงเหนือ (ขอนแก่น) วันที่ 5-9 สิงหาคม พ.ศ. 2562	ภาคใต้ (สงขลา) วันที่ 19-23 สิงหาคม พ.ศ. 2562	ภาคเหนือ (เชียงใหม่) วันที่ 16-20 กันยายน พ.ศ. 2562	กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล (กรุงเทพฯ) วันที่ 3-4, 7-9 ตุลาคม พ.ศ. 2562

การสัมมนาระดมความคิดเห็น เรื่อง การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

วัตถุประสงค์...

- ❖ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ SEA และเผยแพร่ความสำคัญของ SEA ให้กับประชาชนทั่วไปและภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องรับทราบ
- ❖ เพื่อรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงข้อเสนอการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) และแนวทาง (Guideline) การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ระยะเวลาการจัดกิจกรรม...

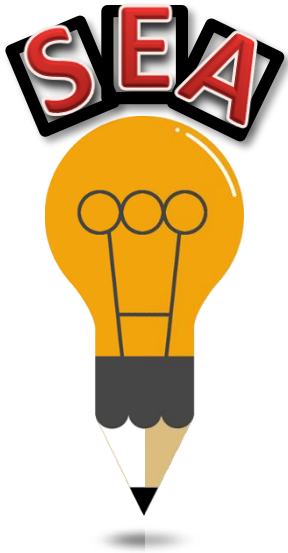
1

ครั้งที่ 1 : วันจันทร์ที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2562

2

ครั้งที่ 2 : ช่วงปลายเดือนตุลาคม พ.ศ. 2562

วัตถุประสงค์การประชุมในวันนี้

“เพื่อรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อ
การปรับปรุงข้อเสนอการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อม
ระดับยุทธศาสตร์ (SEA) และแนวทางการประเมิน
สิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (กันยายน 2562)”

ร่าง แนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (กพย., 2561)

โดย ดร.วิเทศ ศรีเนตร
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ร่างแนวทาง SEA (กพย., 2561)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

Office of the National Economic and Social Development Council

EN | W3C | แผนผังเว็บไซต์

เกี่ยวกับ สศช.

ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคม

ข่าวสาร/บริการ

เอกสารเผยแพร่

ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคม

- เศรษฐกิจ
- สังคม
- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ประเมินผลการพัฒนา
- พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาค

ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคม >>

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนปี 2561
- (ร่าง) แนวทาง (Guideline) การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ - "อยู่ระหว่างปรับปรุง ตามมติคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 1/2561 เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2561"
- รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนปี 2560
- เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)

โครงสร้าง - ร่างแนวทาง SEA (กพย., 2561)

ระบบ SEA	กระบวนการ SEA	การมีส่วนร่วม	การตรวจสอบคุณภาพ SEA	เครื่องมือการจัดทำ SEA
1. หลักการและเหตุผล 2. สาระสำคัญของ SEA • พัฒนาการของ SEA • นิยาม • ความแตกต่าง SEA & EIA • การจัดทำ SEA และกระบวนการ PPP • ประโยชน์ • ข้อจำกัด 3. SEA ในประเทศไทย • การพัฒนาระบบ SEA ในประเทศไทย • ข้อเสนอแนะระบบ SEA ของประเทศไทย	1. การกลั่นกรอง 2. การกำหนดขอบเขตการศึกษา 3. การพัฒนาและประเมินทางเลือก 4. การบรรเทาผลกระทบ การติดตาม และตรวจสอบ 5. การมีส่วนร่วม 6. การจัดทำรายงาน	1. ความแตกต่างระหว่างการมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA และ EIA 2. การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการ SEA 3. ขั้นตอนการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4. การมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA 5. ข้อควรคำนึงอื่นๆ	1. การกำหนดวัตถุประสงค์และบริบท 2. การทบทวนการกำหนดขอบเขต 3. การทบทวนรายงาน 4. การทบทวนผล 5. การตรวจสอบและประเมินการดำเนินการ SEA	1. เทคนิคเชิงคุณภาพและการมีส่วนร่วม 2. แผนที่และการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ 3. การคาดการณ์ผลกระทบ 4. การประเมินผลกระทบ 5. การวางแผนที่เหมาะสม

ข้อเสนอเบื้องต้นแนวทางการปรับปรุงร่างแนวทาง SEA (กพย., 2561)

❖ การปรับปรุงโครงสร้าง

- กำหนดวัตถุประสงค์ ให้ชัดเจนว่าผู้ใช้จะได้รับอะไร
- เน้นความเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- เพิ่มเติมและปรับปรุง นิยามคำสำคัญ ให้เข้าใจตรงกัน ในส่วนแรก
- ปรับโครงสร้างของเอกสาร แยกเนื้อหาหลักออกจากเนื้อหาสนับสนุน
- ทำให้สั้น กระชับ ไม่ให้มีความลึกลับ ซ้ำ และเกินความจำเป็น
- อ่านได้ง่าย เข้าใจได้ในทุกระดับของผู้ใช้
- เน้นให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ ไม่ยากและซับซ้อน

ข้อเสนอเบื้องต้นแนวทางการปรับปรุงร่างแนวทาง SEA (กพย., 2561) (ต่อ)

❖ การปรับปรุงเนื้อหา

- รักษาเนื้อหาที่ดีอยู่แล้ว ไม่เอาออก แต่แก้ไขเนื้อหาที่ไม่ชัดเจน
- วางกรอบเนื้อหา ให้กระชับ และมีความต่อเนื่องของกระบวนการ
- ปรับปรุงสไตล์เนื้อหา บางส่วนที่เป็นตำราวิชาการ ให้เป็นแนวทางปฏิบัติ
- ปรับปรุงเนื้อหาขั้นตอนกระบวนการให้เหมาะสมกับบริบทของไทย
- เนื้อหาหลัก เน้นกระบวนการและขั้นตอน เป็นแก่น เป็นบท
- เนื้อหาสนับสนุน เน้นวิธีการ เทคนิค เป็นกึ่งก้านใบ เป็นภาคผนวก
- ตัดเนื้อหาบางส่วนที่เข้าใจยากและทำให้เกิดความสับสน
- เพิ่มเนื้อหาที่ยังไม่ครบถ้วน เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์
- สร้างทางเลือกของเนื้อหา ให้เกิดความยืดหยุ่นในการนำไปใช้
- พิจารณาเนื้อหา ให้สอดคล้องกับ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

ข้อเสนอเบื้องต้นแนวทางการปรับปรุงร่างแนวทาง SEA (กพย., 2561) (ต่อ)

❖ ประเด็นสำคัญที่จะปรับปรุงก่อน

- บทนำ เพิ่มวัตถุประสงค์ของแนวทางปฏิบัติ ว่าเพื่อสนับสนุนการบรรลุความยั่งยืน
- นำข้อเสนอจากบทเรียนที่ได้รับจากการฝึกอบรม และโครงการศึกษานำร่อง มาพิจารณา เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุง ตัดออก และเพิ่มเติม
- วิเคราะห์เนื้อหาในส่วนแกนหลักก่อน โดยเฉพาะขั้นตอนของกระบวนการ SEA ว่าควรปรับอย่างไร โดย พิจารณา
 - เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย
 - สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติที่ดี และยอมรับในต่างประเทศ
 - กำหนดเนื้อหาหลัก ที่ต้องคงไว้ ต้องปรับปรุง ต้องตัดออก และต้องเพิ่มเติม
- แยกเนื้อหาในส่วนสนับสนุนออก และลดทอนความจำเป็นและเหมาะสม ไปไว้ในหัวข้อหรือส่วนใหม่

ร่าง แนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (กันยายน 2562) (Revision of SEA Guideline)

โดย ดร.วิเทศ ศรีเนตร
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

โครงสร้าง - ร่างแนวทาง SEA (กันยายน 2562)

1	บทนำ	2	ความเข้าใจพื้นฐาน	3	ขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงาน	4	การทบทวนและกลไกการบริหารจัดการ
1.1	ความหมายของ SEA	2.1	ขอบเขตและระดับการใช้	3.1	การกลั่นกรอง	4.1	การทบทวนรายงานเบื้องต้น
1.2	พัฒนาการของระบบ SEA ของประเทศไทย	2.2	หลักการที่ดี	3.2	การกำหนดขอบเขต	4.2	องค์กรและกลไก รวมทั้งระเบียบที่เกี่ยวข้อง
1.3	วัตถุประสงค์	2.3	ประโยชน์ที่ได้รับ	3.3	การพัฒนาและการประเมินทางเลือก		ในการขับเคลื่อน SEA ของประเทศไทย
1.4	กลุ่มเป้าหมาย	2.4	ความสัมพันธ์กับแผนหรือแผนงาน	3.4	การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน		
1.5	โครงสร้างของแนวทางฯ			3.5	การจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์และรายงานภาคประชาชน		
				3.6	การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและการควบคุมคุณภาพ		
				3.7	การมีส่วนร่วม		

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความหมายของ SEA

1.2 พัฒนาการของระบบ SEA ของประเทศไทย

1.3 วัตถุประสงค์

1.4 กลุ่มเป้าหมาย

1.5 โครงสร้างของแนวทางฯ

1.1 ความหมายของ SEA

มีการให้นิยามที่แตกต่างกันไปตามบริบทและ
สถานภาพการนำไปใช้

คำนิยามของ SEA ในแนวทางนี้

กระบวนการที่ใช้ในการวิเคราะห์และมีส่วนร่วมซึ่งมุ่งการบูรณาการประเด็นเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม กับการวางแผนและการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อส่งเสริมนำไปสู่ความยั่งยืน

(An analytical and participatory process that aims to integrate economical, environmental and social considerations into strategic planning and decision-making to enhance its sustainability)

1.2 พัฒนาการของระบบ SEA ของประเทศไทย

2550

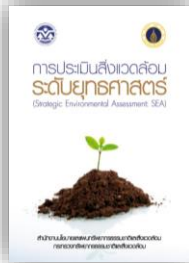
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10
(พ.ศ. 2550 – 2554)

ผลักดันให้เกิดระบบ SEA ตั้งแต่ขั้นตอนของการกำหนดนโยบาย แผน และการพัฒนาระดับพื้นที่อย่างสอดคล้องกับศักยภาพในการรองรับและการบริหารจัดการมลพิษของพื้นที่

2555

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11
(พ.ศ. 2555 – 2559)

การปรับปรุงกระบวนการ SEA

2557-58

การขับเคลื่อน SEA โดยสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.)

2560

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12
(พ.ศ. 2560 – 2564)

- ผลักดัน SEA มาใช้เป็นเครื่องมือนำเสนอทางเลือกในการตัดสินใจระดับ PPP ที่เหมาะสมกับศักยภาพของกลุ่มน้ำ
- ผลักดันการนำแนวทาง SEA มีผลบังคับใช้ทางกฎหมายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

2561

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ทำแนวทางการพัฒนาระบบ SEA
- เพิ่มขีดความสามารถเกี่ยวกับ SEA
- จัดทำ SEA ในยุทธศาสตร์ (สาขาและพื้นที่)
- จัดตั้งกลไกเชิงสถาบัน เพื่อพัฒนาระบบ SEA

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580

พัฒนาและยกระดับ SEA เพื่อเป็นกลไกในการป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมในพื้นที่สำคัญ

ปัจจุบัน สศช. กำหนดแผนงานในการปรับปรุงให้ทันสมัย มีความถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย และการพัฒนา SEA ของสากล

แนวทางการประเมิน SEA ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2562)

1.3 วัตถุประสงค์ของร่างแนวทาง SEA (กันยายน 2562)

- สร้างความเข้าใจ แนวคิด และวัตถุประสงค์ ของกระบวนการ SEA ให้ตรงกันและสอดคล้องกับแนวทางที่ยอมรับในระดับสากล
- ส่งเสริมการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการจัดทำแผน แผนงานให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น บูรณาการประเด็นสังคมและสิ่งแวดล้อมเข้ากับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ
- ส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งให้แก่หน่วยงานภาครัฐและองค์กรต่างๆ ในการจัดทำหรือปรับปรุงแผน แผนงานพัฒนาต่างๆ
- ประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบการทบทวนกระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ อีกทั้งต่อหน่วยงานเอกชนที่ประสงค์จะพัฒนาการประกอบกิจการไปสู่เป้าหมายการปรับปรุงสู่ความยั่งยืนด้วย

1.4 กลุ่มเป้าหมาย

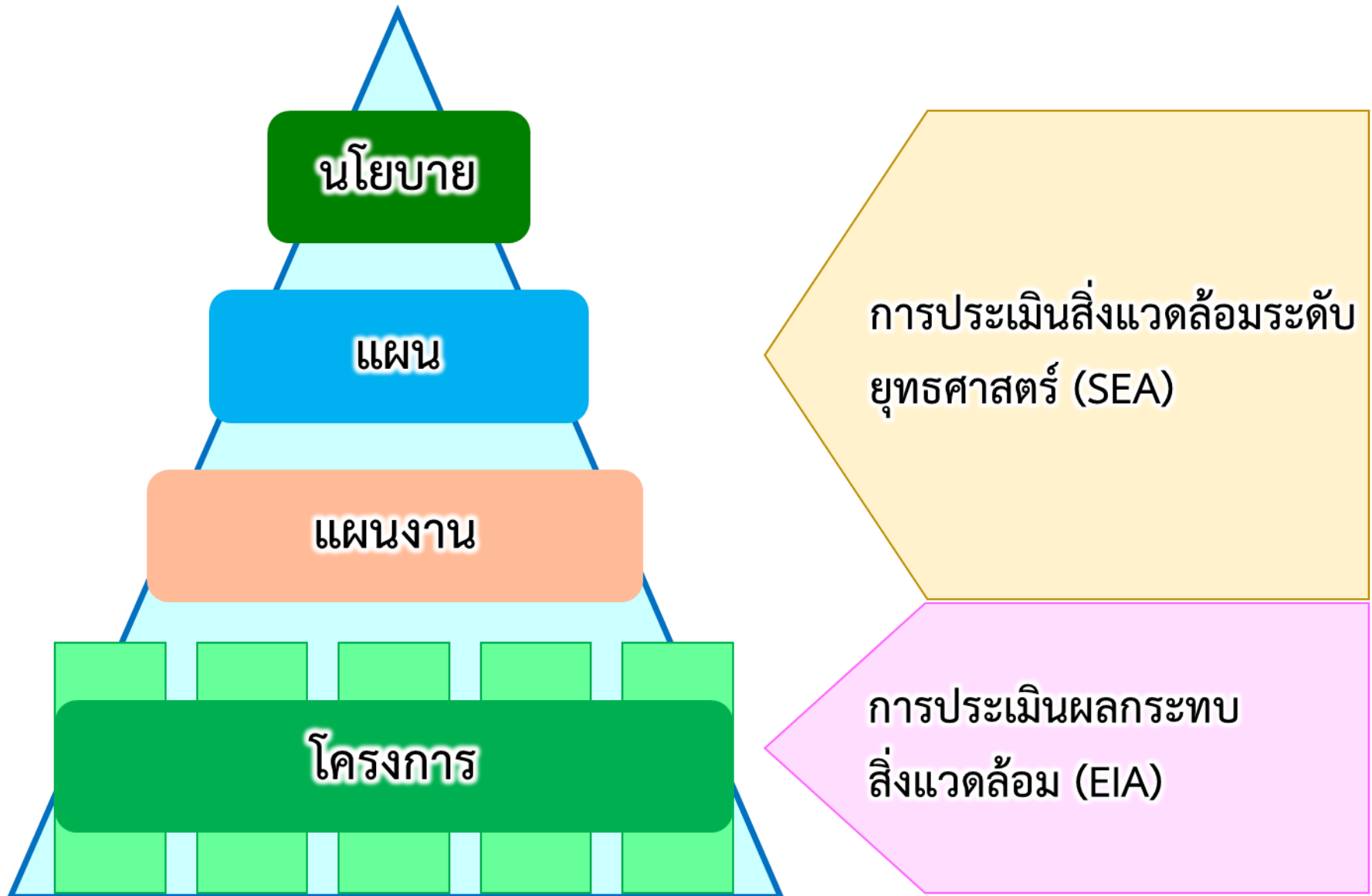

บทที่ 2

ความเข้าใจพื้นฐาน

- 2.1 ขอบเขตและระดับการใช้
- 2.2 หลักการที่ดี
- 2.3 ประโยชน์ที่ได้รับ
- 2.4 ความสัมพันธ์กับแผนหรือแผนงาน

2.1 ขอบเขตและระดับการใช้

2.1 ขอบเขตและระดับการใช้ (ต่อ)

ความแตกต่างระหว่าง SEA & EIA

SEA

- นำมาประยุกต์ใช้ก่อนขั้นตอนการตัดสินใจ
- กระบวนการหลายขั้นตอนที่สามารถยืดหยุ่น/ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับขั้นตอนการวางแผนได้
- กระบวนการเชิงรุกสำหรับการพัฒนา
- กระบวนการวิเคราะห์ในมุมมองกว้าง เช่น การเชื่อมโยงหลายภาคส่วน
- การพิจารณาทางเลือกที่หลากหลายและมีศักยภาพ
- มีการวิเคราะห์และประเมินผลกระทบสะสม (รายสาขา หรือ ระดับภูมิภาค)
- เน้นที่การบรรลุวัตถุประสงค์และการป้องกันสิ่งแวดล้อม
- มุ่งเน้น “การทำให้ดีที่สุด”

EIA

- กระบวนการที่นำมาประยุกต์ใช้หลังการตัดสินใจ
- กระบวนการที่มีขั้นตอนที่ชัดเจน
- กระบวนการสำหรับโครงการที่มีความเฉพาะเจาะจง
- การวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบอย่างละเอียดของโครงการ
- การพิจารณาข้อจำกัดของทางเลือก
- มักไม่มีการวิเคราะห์และประเมินผลกระทบสะสมในระดับโครงการ
- เน้นที่การลดและบรรเทาผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- มุ่งเน้น “ไม่ทำให้เกิดหรือเกิดอันตรายน้อยที่สุด”

2.2 หลักการ SEA ที่ดี

1. มีเป้าหมายที่ชัดเจน
2. บูรณาการกับแผนหรือแผนงานพัฒนา
3. มีความยืดหยุ่น ทบทวนซ้ำเพื่อการปรับปรุงได้ และปรับให้เข้ากับบริบทและสถานการณ์
4. วิเคราะห์ประโยชน์และความเสี่ยงของแผนหรือแผนงาน และมีทางเลือกเพื่อบรรลุการพัฒนาอย่างยั่งยืน
5. ให้เหตุผลของทางเลือกที่ต้องการและการประเมินทางเลือกต่างๆ เปรียบเทียบกัน
6. บ่งชี้โอกาสและข้อจำกัดของทางเลือกที่ต้องการ
7. พิจารณาความเชื่อมโยงและยอมได้ยอมเสียของประเด็นเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
8. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียสำคัญและการส่งเสริมการเปิดเผยต่อสาธารณะ
9. ประกันคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นกลาง
10. โปร่งใสตลอดทุกขั้นตอนของกระบวนการและมีการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง
11. ใช้งบประมาณในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและตามความจำเป็น
12. ทบทวน ติดตาม และตรวจสอบกระบวนการหลังจากแล้วเสร็จ และติดตามผลต่อแผนหรือแผนงาน
13. สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจ และการนำกระบวนการไปใช้

2.3 ประโยชน์ที่ได้รับ

1

ช่วยประหยัดเวลาและงบประมาณในการพัฒนาประเทศ

- หลีกเลี่ยงผลเสียหายต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จากแผนหรือแผนงานที่ไม่ยั่งยืน
- หลีกเลี่ยงการสูญเสียเงินเนื่องจากค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้ง
- เปิดโอกาสให้สาธารณชนมีส่วนร่วมในแผนหรือแผนงาน
- สนับสนุนให้มีการกลั่นกรองและคัดเลือกการพัฒนาโครงการซึ่งเสนอภายใต้แผนหรือแผนงาน

2

ช่วยการบริหารและจัดการด้านการพัฒนาประเทศให้ดีและไม่หยุดชะงัก

- ทำให้เกิดการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์มากขึ้น
- สามารถหาทางแก้ไขก่อนเกิดความขัดแย้ง ซึ่งอาจทำให้เกิดความล่าช้าการตัดสินใจ
- สามารถสนับสนุนผู้มีส่วนได้เสียในการดำเนินงานตามแผนที่เหมาะสม
- สนับสนุนแผนการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อบรรลุการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2.4 ความสัมพันธ์กับแผนหรือแผนงาน

ในทางปฏิบัติ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ “สามารถนำมาใช้เมื่อไรก็ได้ ในแต่ละรอบของการวางแผนหรือแผนงาน” ทั้งที่ยังไม่มีแผนหรือมีแผนอยู่ก่อนแล้ว

1. แผนหรือแผนงานในอนาคต

เป็นการบูรณาการเข้าไปในกระบวนการพัฒนาแผนเลย หรือ **ทีมงาน SEA** เป็นส่วนหนึ่งของทีม **จัดทำแผนหรือแผนงาน** (กรณีจัดทำแผนใหม่ จำเป็นต้องกำหนดไว้เป็นข้อบังคับ/ ระเบียบ ให้เจ้าของแผนหรือแผนงานต้องพิจารณาการจัดทำ SEA ไว้ในการจัดทำแผนหรือแผนงานด้วย

2. แผนหรือแผนงานที่มีอยู่แล้ว

เป็นการพิจารณา **ทบทวนและปรับปรุงแผน** **เติมข้อมูล มุมมองในมิติความยั่งยืน** ที่อาจขาดหายไป **สิ่งสำคัญ**มากที่จะทำให้การทบทวนและปรับปรุงแผนฯ เกิดประโยชน์ต่อรอบหน้าระยะถัดไปของการจัดทำแผนหรือแผนงาน กรณีนี้พบได้ในประเทศไทยในหลายหน่วยงาน ทั้งส่วนกลางและภูมิภาค และรายสาขา

3. แผนหรือแผนงานยังไม่มีการจัดทำหรือจัดทำยังไม่แล้วเสร็จ

กระบวนการ SEA ยังเกิดประโยชน์สำหรับกรณีที่เจ้าของแผนหรือแผนงานยังไม่มีการจัดทำแผนฯ เลยหรือยังจัดทำไม่แล้วเสร็จ **หากนำเอาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์มาใช้ควบคู่กับการจัดทำแผนฯ** ก็จะสามารถทำให้การวางแผนนั้นเป็นเชิงยุทธศาสตร์สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนได้มากขึ้น

บทที่ 3 ขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงาน

3.1 การกลั่นกรอง

3.2 การกำหนดขอบเขต

3.3 การพัฒนาและการประเมินทางเลือก

3.4 การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

3.5 การจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์และรายงานภาคประชาชน

3.6 การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและการควบคุมคุณภาพ

3.7 การมีส่วนร่วม

ขั้นตอนกระบวนการ SEA

3.1 การกลั่นกรอง (Screening)

3.2 การกำหนดขอบเขต (Scoping)

(1) การวิเคราะห์และทบทวนแผน/ แผนงาน	(6) การกำหนดตัวชี้วัด
(2) การทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	(7) การประเมินพื้นฐาน
(3) การระบุขอบเขตเชิงพื้นที่และระยะเวลา	(8) การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย
(4) การหาประเด็นยุทธศาสตร์	(9) การจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร
(5) การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน	(10) การจัดทำและเสนอรายงานการกำหนดขอบเขต

3.3 การพัฒนาและการประเมินทางเลือก (Alternative development and assessment)

(1) การพัฒนาทางเลือก	(2) การประเมินทางเลือก

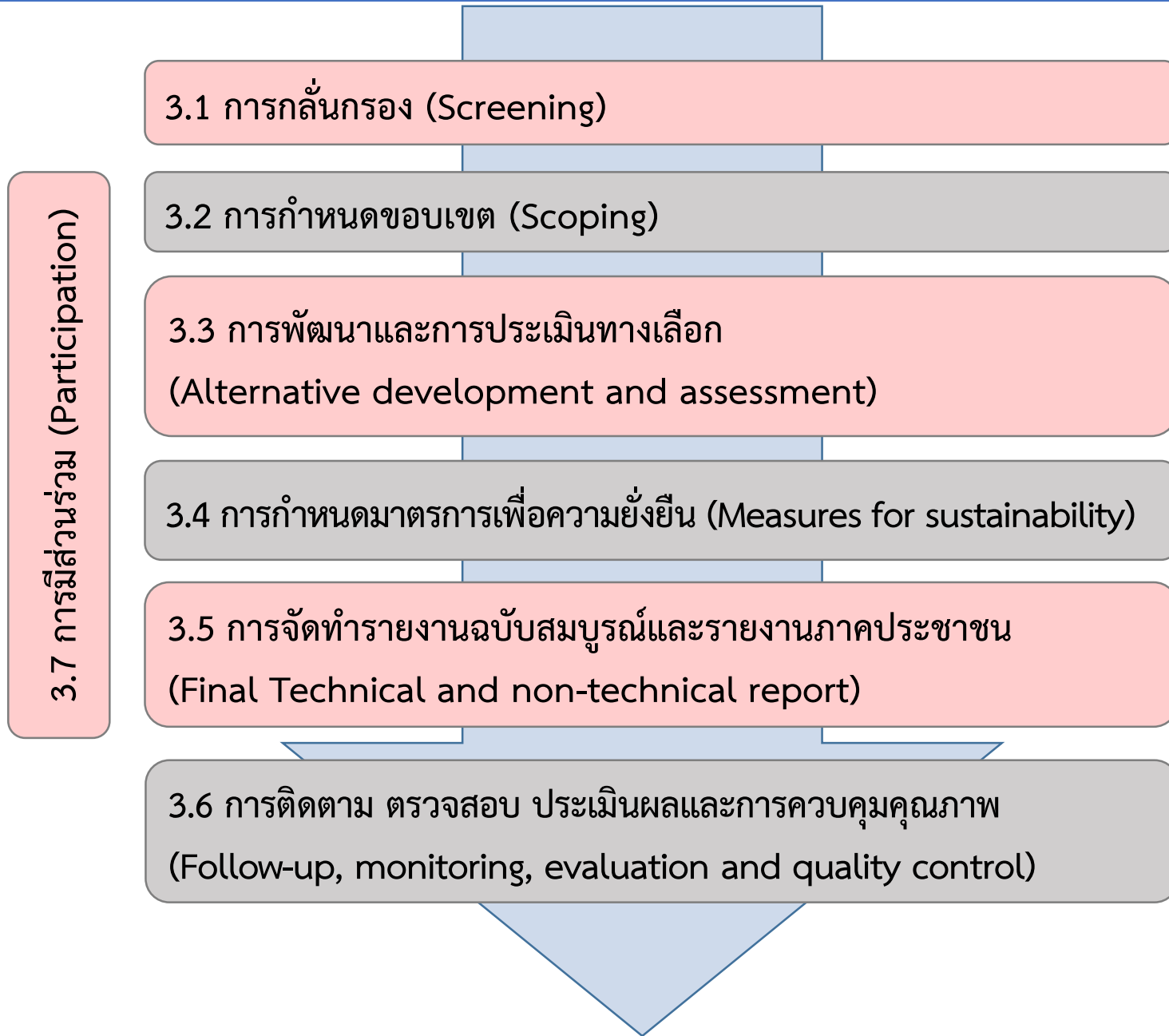
3.4 การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน (Measures for sustainability)

3.5 การจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์และรายงานภาคประชาชน (Final Technical and non-technical report)

3.6 การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และการควบคุมคุณภาพ (Follow-up, monitoring, evaluation and quality control)

3.7 การมีส่วนร่วม (Participation)

ขั้นตอนกระบวนการ SEA (ต่อ)

3.1 การกลั่นกรอง (Screening)

เพื่อพิจารณาว่า ข้อเสนอของแผนและแผนงานมีความจำเป็นต้องจัดทำ SEA หรือไม่
พิจารณาจาก....

เป็นประเภทของแผนหรือแผนงานที่อยู่ในรายการที่คณะกรรมการพัฒนาอย่างยั่งยืน หรือ
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี กำหนดไว้ว่าต้องจัดทำหรือไม่

รายสาขา

- แผนด้านคมนาคม
- แผนพัฒนาพลังงานและปิโตรเลียม
- แผนพัฒนาทรัพยากรแร่

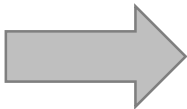
เชิงพื้นที่

- ผังเมือง ตามที่คณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติกำหนด
- แผนบริหารจัดการลุ่มน้ำหรือแผนพัฒนาชายฝั่งทะเล
- แผนพัฒนาพื้นที่เฉพาะหรือพื้นที่พิเศษ
- แผนพัฒนานิคมอุตสาหกรรม หรือการพัฒนาพื้นที่ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

เป็นแผนหรือแผนงานที่หน่วยงานเจ้าของแผนฯ พิจารณาเห็นว่าการดำเนินงานของแผน
ในอนาคตอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในวงกว้าง ในมิติ
พื้นที่หรือระยะเวลาในการดำเนินงาน ซึ่งมีผู้มีส่วนได้เสียจำนวนมาก อาจก่อให้เกิดความ
ขัดแย้ง และต่อต้าน

3.2 การกำหนดขอบเขต (Scoping)

เพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่ (spatial) ระยะเวลา (temporal) และประเด็นยุทธศาสตร์ (strategic issues) ของแผน/แผนงาน ประเมินสถานภาพในอดีตถึงปัจจุบันของประเด็นยุทธศาสตร์ (past and current trend) ผ่านการมีส่วนร่วม และสร้างแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารตั้งแต่ต้น

ใช้แนวคิดเชิงกลยุทธ์
(Strategic Thinking)

มีจุดเน้น
(Focus)

เปิดกว้างและทบทวนซ้ำ
ได้อย่างต่อเนื่อง

1. การวิเคราะห์และทบทวนแผน/แผนงาน (Analyse and review of plan/program)	6. การกำหนดตัวชี้วัด (Indicators)
2. การทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (Relevant background information)	7. การประเมินพื้นฐาน (Baseline assessment)
3. การระบุขอบเขตเชิงพื้นที่และระยะเวลา (Spatial and temporal scope)	8. การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder analysis)
4. การหาประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic issues identification)	9. การจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร (Participation and communication plan)
5. การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน (Sustainability objectives)	10. การจัดทำและเสนอรายงานการกำหนดขอบเขต (Scoping report)

3.3 การพัฒนาและการประเมินทางเลือก (Alternative development and assessment)

การพัฒนาทางเลือก (Development of alternatives)

- เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เนื่องจากเป็น**การบูรณาการมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เข้าสู่แผน/ แผนงาน**
- การพิจารณาทางเลือกของแผน/ แผนงาน**อย่างน้อย 3-4 ทางเลือก** (การดำเนินการตามแผนงานอย่างเร่งด่วน การดำเนินการตามปกติ และการดำเนินการน้อยที่สุด หรือไม่ดำเนินการตามแผน/ แผนงานเลย)
- การพัฒนาทางเลือกควรใช้ทั้งวิธีการจากบนลงล่าง (**Top-down approach**) และจากล่างขึ้นบน (**Bottom-up approach**)
- ควรพิจารณาทางเลือกที่ปล่อยให้ไปตามปกติ (**Business as usual or Zero alternative**) อีกเพื่อเป็นฐานเปรียบเทียบ (**benchmark or status quo**)

1. ทางเลือกระดับยุทธศาสตร์ (Strategic alternatives)	5. ทางเลือกระยะเวลาดำเนินงาน (Staging alternatives)
2. ทางเลือกเฉพาะรายสาขา (Sectoral alternatives)	6. ทางเลือกการบริหารจัดการองค์การ (Institution arrangement alternatives)
3. ทางเลือกเฉพาะพื้นที่ (Spatial alternatives)	7. ทางเลือกเชิงนโยบายสำคัญเร่งด่วน (Policy priorities alternatives)
4. ทางเลือกของวิธีการพัฒนา (Modal alternatives)	8. ทางเลือกที่ใช้ในการหลีกเลี่ยงหรือบรรเทาผลกระทบ (Avoidance and mitigation alternatives)

3.3 การพัฒนาและการประเมินทางเลือก (Alternative development and assessment) (ต่อ)

การประเมินทางเลือก (Assessment of alternatives)

- ต้องมี**วัตถุประสงค์**เพื่อพิจารณาทางเลือก**เพื่อบรรลุเป้าหมายความยั่งยืน** (sustainable development objectives)
- การประเมินทางเลือกต้องใช้**ตัวชี้วัดที่สะท้อนการบรรลุวัตถุประสงค์ความยั่งยืน** (จากการกำหนดขอบเขต) และต้องประเมินจาก**ข้อมูลเชิงประจักษ์** (evidence-based data)
- ต้องพิจารณาทั้งผลกระทบ**ทางบวก**และ**ทางลบ**ของแต่ละทางเลือก
- **ทบทวนการประเมินทางเลือกซ้ำใหม่ได้** (iterative assessment) เมื่อมีการปรับปรุงทางเลือกต่างๆ

กระบวนการประเมินทางเลือก ต้องดำเนินการให้ครบถ้วน...

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลปฐมภูมิที่ได้เก็บรวบรวมขึ้น

2. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในการให้ความเห็นต่อทางเลือก

3. ระบุวิธีการลดและบรรเทาผลกระทบทางลบ หรือวิธีการส่งเสริมผลกระทบทางบวก

3.4 การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน (Measures for sustainability)

- การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน ต้องระบุ
กรอบระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ ภาควิชาและผู้มีส่วนได้
เสีย และข้อเสนอแนะการบูรณาการมาตรการฯ
เข้าในแผน/ แผนงาน ด้วย
- อาจมีมาตรการชดเชย (compensation)
ความเสียหายที่หลีกเลี่ยงไม่ได้
- ต้องบูรณาการเข้าไปในแผน/ แผนงาน
- เป็นการสร้างสถานการณ์หรือกรอบงาน
กำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนของ
ทางเลือกที่เหมาะสมกว่า (preferred
alternative)
- มุ่งเน้นการส่งเสริมประโยชน์ด้าน
เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
หลีกเลี่ยง ลด บรรเทาหรือแก้ไขฟื้นฟู
ผลกระทบทางลบ
- หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ก็ต้องมี
มาตรการที่ควบคุมให้อยู่ในมาตรฐานและ
ระดับที่ยอมรับได้เท่านั้น

3.5 การจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์และรายงานภาคประชาชน (Final Technical and non-technical report)

- ◆ แนะนำให้การจัดทำรายงานในขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การกำหนดขอบเขต (scoping report) การประเมินทางเลือก (assessment report)
- ◆ ควรใช้รายงานในการสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสีย เป็นรายงานฉบับประชาชน (non-technical report)
- ◆ เนื้อหาค์ประกอบของรายงานฉบับสมบูรณ์ ต้องรวมผลที่ได้จากทุกขั้นตอนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
- ◆ ควรเน้นลำดับความสำคัญที่ต้องริเริ่มปฏิบัติการและกิจกรรมเพื่อนำไปใช้ก่อน และควรระบุองค์การบริหารจัดการข้อเสนอแนะของรายงานฯ ไว้อย่างชัดเจน เช่น หน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินงานทางเลือก การปฏิบัติตามมาตรการฯ รวมถึงการติดตามตรวจสอบ ประเมินผล และควบคุมคุณภาพด้วย
- ◆ ต้องนำร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ไปรับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้เสียก่อนจะเสนอหน่วยงานผู้มีอำนาจการอนุมัติ

3.6 การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และการควบคุมคุณภาพ (Follow-up, monitoring, evaluation and quality control)

- ควรจัดทำแผนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและควบคุมคุณภาพที่**มีความต่อเนื่อง**
- การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลเป็นระยะหลังการดำเนินงานตามทางเลือกฯ จะช่วยให้เกิดการทบทวนแผน/ แผนงาน ซ้ำได้เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานตามแผน/ แผนงาน เนื่องจากการดำเนินงานตามแผนที่ปรับปรุงตามทางเลือกที่เหมาะสมกว่า อาจมีความไม่แน่นอนบ้าง และเสี่ยงต่อความสำเร็จตามเป้าหมาย
- แผนการติดตามฯ ควรรวมแผนปฏิบัติการ (action plan) ด้วย เพื่อติดตามตัวชี้วัดตามจุดประสงค์เพื่อความยั่งยืนได้
- แผนการติดตามฯ อาจวางแผนเป็นระยะ ตั้งแต่ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวเพื่อให้ครอบคลุมความไม่แน่นอนของผลกระทบ

องค์ประกอบที่จำเป็นของแผนการติดตามฯ

1. วัตถุประสงค์ของแผนติดตามฯ	4. ความถี่ของการติดตามฯ
2. วิธีการและเทคนิคการติดตามฯ	5. งบประมาณที่ใช้
3. ขอบเขตพื้นที่และระยะเวลาการติดตามฯ	6. หน่วยงานและภาคีร่วมในการติดตามฯ

3.7 การมีส่วนร่วม (Participation)

เป็นกระบวนการที่จำเป็นต้องสอดแทรกการดำเนินงานไว้ในเกือบทุกขั้นตอน เพื่อที่สามารถดำเนินงานได้
การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องที่สอดแทรกตลอดทั้งกระบวนการ (cross-cutting step)

การมีส่วนร่วมควรเริ่มต้นตั้งแต่ การกำหนดขอบเขต การหาประเด็นยุทธศาสตร์ การกำหนดวัตถุประสงค์
เพื่อความยั่งยืน การกำหนดตัวชี้วัด การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย การจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและ
การสื่อสาร การพัฒนาและประเมินทางเลือก การกำหนดมาตรการฯ ไปจนถึงการทบทวนรายงานผล และ
การติดตามฯ

บทที่ 4 การทบทวนและ กลไกการบริหารจัดการ

4.1 การทบทวนรายงานเบื้องต้น

4.2 องค์กรและกลไก รวมทั้งระเบียบที่เกี่ยวข้องในการ
ขับเคลื่อน SEA ของประเทศไทย

4.1 การทบทวนรายงานเบื้องต้น

01 การทบทวนวัตถุประสงค์และบริบท

02 การทบทวนการกำหนดขอบเขต

03 การทบทวนการมีส่วนร่วม

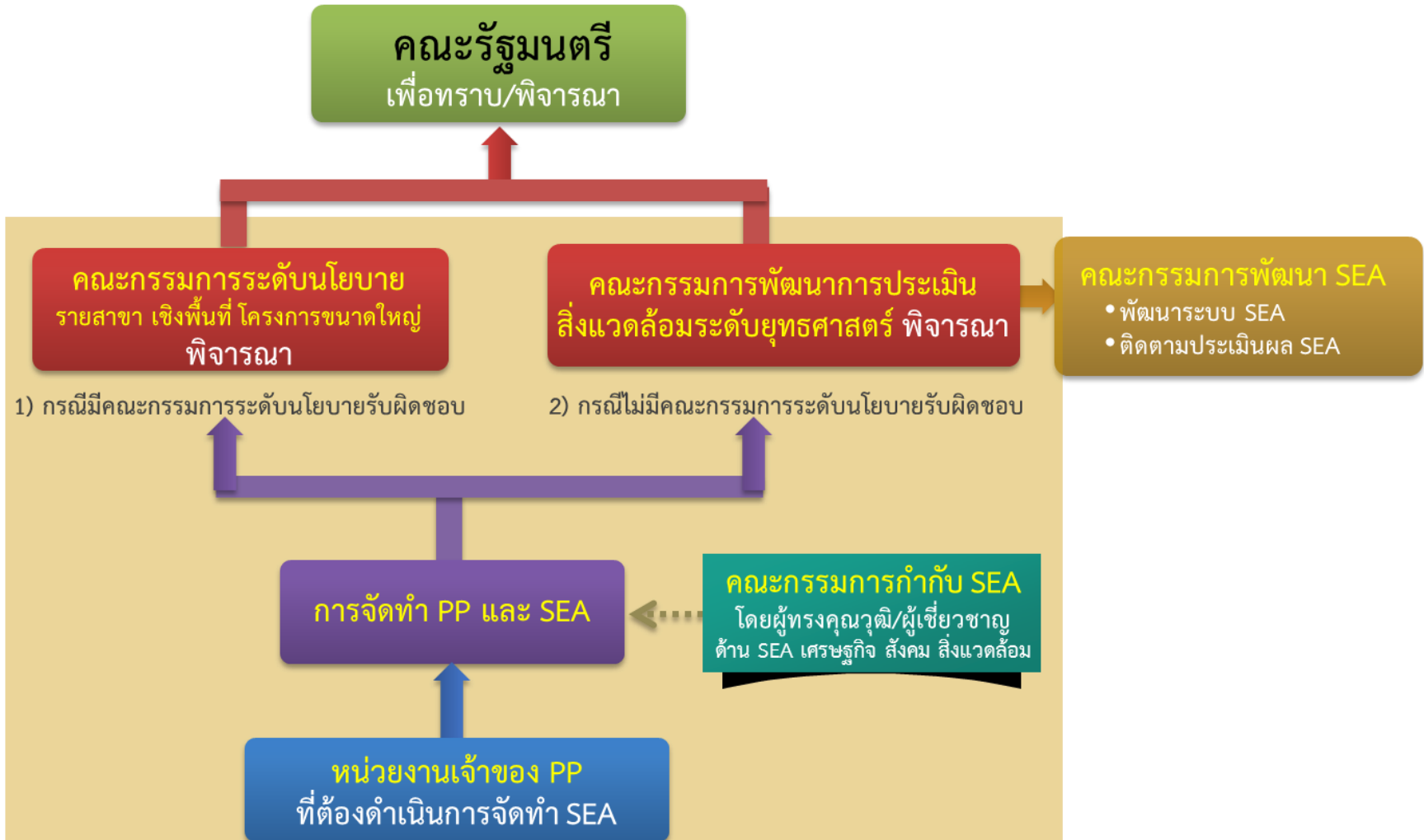
04 การทบทวนการพัฒนาและประเมินทางเลือก

05 การทบทวนมาตรการเพื่อความยั่งยืน

06 การทบทวนรายงาน

4.2 องค์การและกลไก รวมทั้งระเบียบที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของประเทศไทย (ณ เดือนกันยายน พ.ศ. 2562)

องค์กรและลำดับชั้นการบริหารจัดการ

4.2 องค์กรและกลไก รวมทั้งระเบียบที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของประเทศไทย (ณ เดือนกันยายน พ.ศ. 2562) (ต่อ)

กลไกการบังคับใช้กฎหมาย

- ในระยะแรก (พ.ศ. 2561-2564) เห็นควรออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดทำ SEA
- ระยะต่อไป คณะกรรมการพัฒนาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พิจารณาความเหมาะสมที่จะกำหนดเป็นกฎหมายเฉพาะ

4.2 องค์การและกลไก รวมทั้งระเบียบที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของประเทศไทย (ณ เดือนกันยายน พ.ศ. 2562) (ต่อ)

การกลั่นกรองเพื่อกำหนดประเภทของแผน/ แผนงาน/ โครงการขนาดใหญ่ ที่ควรดำเนินการ

- **ในระยะแรก** การจัดทำ SEA ควรดำเนินการในระดับ PP ก่อน ยังไม่ควรทำในระดับนโยบาย
- **ในระยะแรก** ไม่ควรกำหนดประเภทของ PP ที่ควรดำเนินการจัดทำ SEA ไว้มากเกินไป
- ควรจัดทำ SEA หากการพัฒนาโครงการในรายสาขาและพื้นที่ เกิดปัญหาไม่สามารถดำเนินการได้มีความขัดแย้งและการไม่ยอมรับของประชาชน แม้ว่าโครงการจะได้จัดทำ EIA/EHIA และได้รับอนุมัติ/อนุญาตแล้ว
- ควรจัดทำ SEA หากการพัฒนาโครงการภายใต้ PP นั้น เกิดผลกระทบในวงกว้าง
- แผน/แผนงานที่ไม่ต้องจัดทำ SEA ได้แก่ PP ที่จัดทำเพื่อความมั่นคงของประเทศในด้านการทหาร เพื่อการป้องกันประเทศ (Defense Security) และแผนฉุกเฉินเพื่อแก้ไขปัญหาเร่งด่วนเพื่อประโยชน์สาธารณะ ตามมติ ครม.

4.2 องค์การและกลไก รวมทั้งระเบียบที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของประเทศไทย (ณ เดือนกันยายน พ.ศ. 2562) (ต่อ)

การกลั่นกรองเพื่อกำหนดประเภทของแผน/ แผนงาน/ โครงการขนาดใหญ่ ที่ควรดำเนินการ (ต่อ)

รายสาขา

1

- 1)แผนด้านคมนาคม
- 2)แผนพัฒนาพลังงานและปิโตรเลียม
- 3)แผนพัฒนาทรัพยากรแร่

เชิงพื้นที่

2

- 1)ผังเมือง
- 2)แผนบริหารจัดการลุ่มน้ำ/แผนพัฒนาชายฝั่งทะเล
- 3)แผนพัฒนาพื้นที่เฉพาะ/พื้นที่พิเศษ
- 4)แผนพัฒนานิคมอุตสาหกรรมหรือการพัฒนาพื้นที่ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

3

แผน/แผนงาน รายสาขาหรือเชิงพื้นที่ หรือโครงการขนาดใหญ่
ตามความเห็นของคณะกรรมการระดับนโยบายของหน่วยงานรัฐ

ทบทวนโครงสร้าง - ร่างแนวทาง SEA (กันยายน 2562)

1	2	3	4
บทนำ	ความเข้าใจพื้นฐาน	ขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงาน	การทบทวนและกลไกการบริหารจัดการ
1.1 ความหมายของ SEA 1.2 พัฒนาการของระบบ SEA ของประเทศไทย 1.3 วัตถุประสงค์ 1.4 กลุ่มเป้าหมาย 1.5 โครงสร้างของแนวทางฯ	2.1 ขอบเขตและระดับการใช้ 2.2 หลักการที่ดี 2.3 ประโยชน์ที่ได้รับ 2.4 ความสัมพันธ์กับแผนหรือแผนงาน	3.1 การกลั่นกรอง 3.2 การกำหนดขอบเขต 3.3 การพัฒนาและการประเมินทางเลือก 3.4 การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน 3.5 การจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์และรายงานภาคประชาชน 3.6 การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและการควบคุมคุณภาพ 3.7 การมีส่วนร่วม	4.1 การทบทวนรายงานเบื้องต้น 4.2 องค์กรและกลไก รวมทั้งระเบียบที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อน SEA ของประเทศไทย

รายการภาคผนวก

 ขอบคุณครับ